

SLOVENSKI vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

Letnik IV.

Celovec, v soboto 28. V. 1949

Štev. 41 (226)

Poslušati je treba glas tistega, o čigar usodi se odloča

Nota POOF za Slovensko Koroško konferenci Sveta zunanjih ministrov v Parizu

Celovec, 27. maja 1949. — Pokrajinski odbor Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško je poslal konferenci Sveta zunanjih ministrov v Parizu noto naslednje vsebine:

»Vselej, kadar so zunanji ministri štirih zaveznških velesil oziroma njihovi namestniki pristopili k temu, da na temelju moskovske deklaracije iz leta 1943 rešujejo avstrijsko vprašanje in s tem tudi vprašanje bodoče državne pripadnosti Slovenske Koroške, smo koroški Slovenci preko svojih nar. organizacij, predvsem pa preko svoje politične predstavnice »Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško«, ki je edina na ozemlju prve avstrijske republike že leta 1942 organizirala oborožen odpor proti fašističnemu nasilju ter na strani velike protifašistične koalicije uspešno vodila slovensko ljudstvo na Koroškem do skupne zmage, povzdignila svoj glas in zahtevala tako rešitev našega vprašanja, ki bo odgovarjala načelom resnične demokracije, enakopravnosti in samoodločbe narodov ter prispevala k utrditvi pravičnega in trajnega miru. V neštetihih spomenicah, resolucijah in telegramih Svetu zunanjih ministrov in njihovih namestnikov ter svoječasni od zunanjih ministrov posebej pooblaščenim komisijam na Dunaju smo koroški Slovenci nedvoumno povedali, da vidimo tako rešitev in možnost resnično svobodnega političnega, gospodarskega in kulturnega razvoja samo v združitvi z matičnim narodom v FLRJ. Svoje zahteve smo utemeljili in podprli s takimi tehtnimi objektivnimi dejstvi, da jih ni mogoče ovreči z nobenimi protidokazi.

Ob vsem tem predpostavljamo, da so se predstavniki vseh štirih velesil lahko temeljito poznali z našimi neizpodbitnimi argumenti. Sodeč po poteku vseh dosedanjih konferenc pa so želje in zahteve koroških Slovencev doslej upoštevali edino predstavniki Sovjetske zveze, kar daje slovenskemu ljudstvu na Koroškem veliko moralno oporo v njegovi borbi za zmago pravice. Razočarani in nič manj ogorčeni pa smo, da do sedaj predstavniki ZDA, Velike Britanije in Francije niso upoštevali naših zahtev in da so brez vsakih stvarnih utemeljitev odklanjali svoj pristanek na jugoslovanske zahteve, ki odražajo veliko skrb jugoslovanske vlade za bodočo usodo slovenskega ljudstva na Koroškem. Že iz tega upravičeno sklepamo, da predstavniki zapadnih velesil doslej pri reševanju spornega vprašanja Slovenske Koroške ni šlo niti za to, da bi svoje negativno stališče postavile vsaj navidezno na bazo nepristranosti in objektivnosti. Šele v zadnjem času smo pričeli, da se britanski in ameriški predstavniki prizadevajo, da bi pred demokratičnim svetom nekako opravičili svoje stališče, s katerim so doslej preprečevali uresničenje tistih ciljev, za katere so se koroški Slovenci skupno z vsem slovenskim narodom borili že celo stoletje in za katerih končno uresničenje so si nesporno priborili vso moralno pravico s svojo neustrašeno in žrtve polno oboroženo borbo proti Hitlerjevemu fašizmu in nemško-avstrijskemu imperalizmu. Očitno je namenu ustvarjanja videza neke objektivnosti služil obisk britanskega državnega podtajnika lorda Hendersona na Koroškem tik pred pričetkom letošnje londonske konference namestnikov zunanjih ministrov ter v njeni zaključni fazi obisk ameriškega zastopnika Samuela Reberja. Tako g. Henderson kakor g. Reber sta po svojem dvodnevem bivanju na Ko-

roškem dajala javne izjave, ki nikakor niso v skladu z resničnim položajem na Slovenskem Koroškem.

To je razumljivo že iz preprostega dejstva, da niti prvi niti drugi ni iskal stika s slovenskim ljudstvom ali vsaj z njegovimi predstavniki. G. lord Henderson je črpal informacije izključno v krogih koroškimi Slovincem sovražno razpoložene koroške deželne vlade ter obiskal na slovenskem ozemlju samo taborišče fašističnih DP-jevcev v Otočah in avstrijsko žandarmerijsko šolo »Karawankenhof« pri Borovljah. To pa v spremstvu dveh bivših visokih Hitlerjevih oficirjev, in sicer nekdanjega podpolkovnika nemške »Wehrmacht« Stossierja in bivšega namestnika komandanta vse Hitlerjeve žandarmerije na Koroškem in člana štaba za progone proti slovenskim partizanom polkovnika Korytko. Dejstvo, da sta danes oba na zelo vidnih in odločilnih položajih varnostnega direktorja in žandarmerijskega poveljnika in v vojaškem rangju povišana — kar je za poveljne razmere na Koroškem posebno značilno — je g. Hendersonu očitno zadostovalo, da se je v njuni družbi odlično počutil.

Poglavje zase je bil nedavni obisk na Koroškem pooblaščenca ZDA na letošnji londonski konferenci namestnikov zunanjih ministrov g. Reberja. Tudi g. Reber je oba dneva svoje ekskurzije na Koroško občeval samo z krogom tistih »avstrijskih demokratov«, ki so svoj »avstrijski« patriotizem in svojo »demokracijo« izpričali s svojim sodelovanjem z nacističnim režimom in ki že vsa leta po vojni dokazujejo svojo »demokracijo« in »mirno sožitje« s koroškimi Slovenci s takimi dej-

stvi kot so protipostavne prepovedi slovenskih antifašističnih organizacij, policijsko preprečevanje njihovih prvomajskih proslav, nezakonite hišne preiskave in krivične obsodbe, dajanja potuhe rovarjenju in nasilstvu bivših nacistov in neofašistov, odkrita podpora njihovih neofašističnih in terorističnih organizacij ter mnoge druge najrazličnejše oblike političnega, kulturnega in gospodarskega zatiranja slovenskega ljudstva na Koroškem. Tudi g. Reber ni iskal stikov z nobenim koroškim Slovincem, da bi se bil razgovarjal s tisočimi bivšimi partizani, s stotinami slovenskih družin, ki so jih koroški nacisti in šovinisti za časa nacizma nasilno pregnali iz rodni domov in jih oropali vsega premoženja ali pa s slovenskimi antifašisti, ki so se še živi vrnili iz gestapovskih ječ in uničevalnih taborišč. G. Reber ni šel po informacije o željah in stremljenju koroških Slovencev k ostalemu slovenskemu ljudstvu ali k njegovim organizacijam. Prav tako kakor pred njim britanski lord g. Henderson je tudi gospod Reber črpal informacije iz ust bivšega Hitlerjevega podpolkovnika Stossierja in koroškega deželne glavarja Wedeniga, o katerem je znano, da je pred vso javnostjo grozil koroškimi Slovincem s »koroškimi pestmi« in ki je na svojem položaju odgovoren za vse krivice, ki se danes godijo koroškimi Slovincem.

Zaradi tega se g. Reber tudi ni mogel prepričati o dejanskih razmerah na Slovenskem Koroškem. Poleg tega je bil njegov obisk Slovenske Koroške skrbno zakonspiriran, očitno za namenom za vsako ceno preprečiti, da bi mu slovensko ljudstvo kje moglo spontano izraziti svoje zahteve. G. Reber se je v spremstvu

Kmetijski delavci na Nižjem Avstrijskem v borbi proti zemljiški gospodi

Kakor poroča napredni avstrijski tisk, je na Nižjem Avstrijskem izbruhnila stavka kmetijskih delavcev. Po uspešno končani stavki kmetijskih delavcev na veleposestvu Sedlar v Untersiebenbrunn, ki so se uprli samovoljnemu zvišanju delovnega časa, je stopilo v stavko tudi 60 kmetijskih delavcev Lichtensteinovega posestva v Rabensburgu.

Uprava veleposestva je opirajoč se na dejstvo, da še ni kollektivne pogodbe za kmetijske delavce, poskušala uvesti deveturni delovni dan, proti čemer so se kmetijski delavci odločno uprli in izjavili, da ne bodo delali več kot 48 ur tedensko. Kar pa bi delali več kot 48 ur, mora biti računano kot nadure in tudi tako plačano. Uprava posestva te upravičene zahteve kmetijskih delavcev ni upoštevala in je izvajala še nadaljnji pritisk. Odpustila je predsednika obratnega sveta, ki dela že 30 let na posestvu in

še dva funkcionarja.

Na to so kmetijski delavci sklenili, da stopijo v stavko. Uprava je, da bi zloмила odporne sile stavkajočih, osem svojih nameščencev prisilila, da so postali stavkokaži.

Spričo odločnega odpora kmetijskih delavcev je upravnik posestva podal izjavo, v kateri zagotavlja, da bo ugodil zahtevam kmetijskih delavcev, ni pa preklical odpovedi službe trem funkcionarjem. Nato so imeli stavkajoči delavci z delavci 11 drugih Lichtensteinovih posestev konferenco, na kateri so enodušno sklenili, da bodo šli v skupno borbo za 8-urni delovni dan in proti odpustitvi svojih funkcionarjev.

Posebna delegacija je šla k upravniku in ga obvestila o tem sklepu, na kar je uprava končnoveljavno odpustila tri navedene funkcionarje. Nato je začelo stavkati 400 kmetijskih delavcev.

Grška demokratična vlada bo nadaljevala politiko za prenehanje državljanske vojne

Atene (Tanjug). Agencija Elefteri Elada poroča, da je na sejičasne demokratične vlade Grčije predsednik vlade Micos Parkalidis podal poročilo o naporih časne vlade za vzpostavitev miru v Grčiji.

Poročilo poudarja, da časna vlada z zadovoljstvom ugotavlja, da je njena miroljubna pobuda globoko odjeknila pri celotnem grškem narodu in demokratični svetovni javnosti. Toda tuji krvniki grškega naroda in njihovi domači hlapci

skušajo z ognjem in krvjo zadušiti željo grškega naroda, da bi se prenehala državljanska vojna.

Kljub besu atenskih zločincev — je rečeno na koncu poročila — bo časna grška vlada nadaljevala svojo politiko za prenehanje državljanske vojne v Grčiji, za pogasitev ognja, ki ogroža svetovni mir, ter upa, da bo demokratično javno mnenje v vseh državah zadržalo zločinsko roko monarhifašizma.

Pri tako dalekosežnih odločitvah, kakor je sklepanje o bodočnosti narodov, je edino demokratično, da se posluša predvsem tudi glas tistega, o čigar usodi se odloča.

vrhov koroške deželne vlade na svoji avtomobilski vožnji ustavil samo v najbolj germaniziranih krajih Slovenske Koroške, kakor v Pliberku, Dobrli vesi in Borovljah. V Pliberku so se v hitrici zbrali predvsem financerji in obmejni cariniki, naraščajniki iz tamkajšnje žandarmerijske šole ter učenci ljudske in meščanske šole, torej poleg prisotnih nacistov ljudje, ki so odvisni od milosti avstrijskih oblastnikov. V Dobrli vesi je avstrijska oblast še pravočasno poskrbela za to, da se mu je v kratkih minutah, za katere se je ustavil, lahko poleg šolarjev poklonila še pešiča najvidnejših šovinistov in bivših nacistov, v Borovljah pa so ga morali korporativno pričakati vsi delavci in nameščenci tamošnjih tovarn, ki so vse v rokah germanizatorskih in izkoriščevalskih podjetnikov.

Čprav g. Reber ni prišel v stik niti z enim koroškim Slovincem in niti z omembe vrednim številom Avstrijcev, ki prebivajo na ozemlju Slovenske Koroške, je dajal pred svojim odhodom take izjave kakor: »To, kar sem videl v teh dveh dneh na Koroškem, me je utrdilo v mojem prepričanju, da so jugoslovanske zahteve neupravičene, da želi ostati ljudstvo južno Koroške pri Avstriji in da noče ničesar vedeti o Jugoslovanih.«

Čprav g. Reber na svoji zakonspirirani vožnji skozi del Slovenske Koroške ni videl slovenskih napisov in ni srečal niti enega slovenskega župana, čprav ni govoril niti z enim slovenskim učiteljem ali uradnikom, to pa iz enostavnega razloga, ker jih ni, ker avstrijske oblasti koroškimi Slovincem pravico do vsega tega kratkoma odrekajo, ni ugotovil, da so vse trditve avstrijskih predstavnikov o »enakopravnosti« in »zajamčenih ustavnih pravicah« čisto navadna laž. Nasprotno se g. Reber ni obotaval izjaviti: »V tem kratkem času mojega bivanja na Koroškem nimam niti najmanjšega povišanja za domnevo, da bi bile jugoslovanske trditve o zatiranju Slovencev upravičene. Lahko rečem, da sem izredno zadovoljen s tem, kar sem videl.«

Ob vsem tem se slovensko ljudstvo na Koroškem sprašuje: ali je g. Reber sploh vedel, da se je vozil skozi Slovensko Podjuno in Rož ali pa namenoma ni hotel videti resnice, da bi lahko dajal izjave, ki so z resnico v nasprotju.

Sličnih metod se v zadnjem času v povečani meri poslužujejo različni naročeni inozemski novinarji iz Švice, Italije in drugih zapadnih držav. G. Reber pa je eden izmed vidnih in odgovornih predstavnikov ZDA, ki bo sodeloval tudi na sedanjem zasedanju Sveta zunanjih ministrov v Parizu. Način, kako se je g. Reber prepričeval o stanju na Koroškem, nikakor ni primeren za ugotavljanje resnice. V imenu vsega slovenskega ljudstva na Koroškem tak način proveravanja resnice najodločneje zavračamo in protestiramo proti vsaki odločitvi Sveta zunanjih ministrov, ki bi v koroškem vprašanju temeljilo na presoji g. Reberja.

Koroški Slovenci smo se že nekajkrat trudili, da bi dobili možnost, da bi potom pooblaščenih predstavnikov slovenskega ljudstva ustmeno tolmáčili svoje želje in zahteve pred predstavniki štirih velesil, ki odločajo o naši bodoči usodi. Do sedaj so nam britanske zasedbene oblasti že v naprej preprečevale vsako možnost za to s tem, da našim predvidenim delegacijam niso izstavile potnih dovoljenj. Smatramo, da je pri tako dalekosežnih odločitvah, kakor je sklepanje o bodočnosti narodov, edino demokratično, da se posluša predvsem tudi glas tistega, o čigar usodi se odloča. V tem slučaju je to slovensko ljudstvo na Koroškem. Zato upravičeno zahtevamo, da Svet zunanjih ministrov zasliši na sedanjem zasedanju predstavnike koroških Slovencev, ki so kot neposredno prizadeji v prvi vrsti poklicani, da povedo resnico o Slovenski Koroški.

PO ŠIRNEM SVETU

Bruselj. (TASS). Objavljen je ukaz o razpustitvi belgijskega parlamenta. Pokrajinski sveti bodo razpuščeni 26. junija. Parlamentarne volitve in volitve pokrajinskih svetov bodo 26. junija. Volitve so bile razpisane 8 mesecev pred rokom. V novi parlament bo izvoljenih 212 poslancev in 175 senatorjev. V sedanjem parlamentu, ki je bil izvoljen 17. februarja 1946, je bilo 167 senatorjev in 202 poslancev.

Praga. (Tanjug). »Centroteks« českoslovaške družbe za izvoz in uvoz tekstilij je obiskala te dni delegacija ameriških strokovnjakov za bombaž pod vodstvom pomočnika ameriškega ministra za kmetijstvo Whitea. Med delegati sta tudi kmetijski ataše in direktor bombažnega trusta Reed Dun in predstavnik ameriške družbe za bombaž Robertson.

Helsinki. (TASS). Finske oblasti so zaradi šibkega zdravja izpustile iz zaporov vojnega zločinca Ritija, ki je bil predsednik Finske od leta 1940 do 1944 in je odgovoren, da je Finska stopila v vojno ob strani hitlerjevske Nemčije.

Haag. (TASS). Šarifudinova začasna republikanska vlada na Sumatri objavlja, da se ne strinja s sklepom nizozemske delegacije in Hatove skupine, naj bi Indonezijski republik vrnili samo Džodžakarto. Vlada meni, da morajo republik vrniti tudi Javo, Maduro in Sumatro, kar je v skladu z že prej sklenjenim sporazumom.

London. (Tanjug). Bolgarija je sklenila enoletni trgovinski sporazum z Argentino, po katerem bo Argentina dobavila Bolgariji do 1. junija 1953 za 8 milijonov dolarjev blaga, Bolgarija pa Argentini za 6 milijonov dolarjev. Bolgarija bo pošiljala cement, kemične izdelke, rudo, v zamenjavo za volno in olje.

New Delhi. (TASS). Predstavnik ameriške federacije dela Irving Brown, znani strokovnjak za razbijanje delavskega gibanja, potuje sedaj po Indiji. Namen njegovega potovanja je uvesti ameriške metode dela v indijsko sindikalno gibanje. Kakor poročajo, se bo Brown sestal z voditelji indijske socialistične stranke, s predsednikom indijske vlade Nehrujem in njegovim namestnikom Patelom.

Tirana. (TASS). Med ljudsko republiko Albanijo in ljudsko republiko Korejo so bili vzpostavljeni diplomatski odnosi.

New York. (Radio). James Forestal, bivši ameriški obrambni minister, ki je ležal že par tednov zaradi vnetja živcev v hrbnici, je v jutranjih urah preteklo nedelje storil samomor, s tem, da se je iz 10. nadstropja vrغل na cesto.

Pariz. 24. urna stavka delavcev podržavljenih plinskih in električnih tvornic v mestu Lille je delno ohromela preskrbo mesta s plinom in električnim tokom. Večina tovarn v okolici Lille je morala prenehati z delom.

Varšava. (PAP). Vrhovni svet poljske kmečke stranke (nekdanja Mikolajczykova stranka) je sprejel resolucijo, v kateri odobrava delo izvršilnega odbora stranke za združitev s poljsko delavsko stranko. Vrhovni svet kmečke delavske stranke v celoti podpira vladno notranjo in zunanjo politiko in je solidaren s stališčem vlade glede vprašanja odnosov s cerkvijo, hkrati poziva članstvo, naj se upre reakcionarni dejavnosti duhovništva.

V Izrael. bo Poljska izvažala pšenico, premog, predelane kmetijske proizvode, tekstilije, kovinske izdelke, kmetijske stroje, kemikalije in druge predmete, uvažala pa bo limone, pomaranče, posebne kemikalije, britvice itd.

Agencija Nova Kitajska poroča: Fukienški gverilski oddelki so se združili z enotami narodnoosvobodilne armade. Brž ko so ljudske sile prekoračile reko Jangce, so odšli gverilski oddelki proti severu pokrajine, da bi pomagali ljudski armadi pri osvoboditvi Fukiena. Gverilci so prodirali tri tedne skozi sovražno ozemlje in se borili s kuomintangovimi silami, ki so se umikale pred narodnoosvobodilno armado. V teh bojih so gverilci razbili več kuomintangskih bataljonov.

NOV Kitajske prodira vedno globlje v osrčje južne Kitajske

Čete ljudske armade Kitajske so v štirih tednih, to je od 20. aprila, ko se je pričela ofenziva, razbile na ozemlju južno od Modre reke 8 kompletnih armad in tri divizije Kuomintanga. V teh operacijah so zajele okoli 200.000 vojakov. Osvobodile so vsa mesta ob srednjem in spodnjem toku Modre reke. Ofenzivo južno od Jangceja so izvedle tri kolone. Srednja kolona, ki je forsirala Jangce na sektorju Vuhu-Anking, je koordinirala svoje operacije z vzhodno kolono, ki se je izkrcala na južnem bregu Modre reke, na sektorju vzhodno od Nankinga. Te enote so 21. aprila zasedle Nanking, odkoder je potem ena skupina udarila na Šanghaj, vzdolž železniške proge Nanking — Šanghaj, druga pa je usmerila svoje operacije od Nankinga proti Hang Čovu. Tako je bil Šanghaj že po desetih dnevih popolnoma odrezan od svojega zaledja po suhem. Skupina, ki je prodirala proti Hang Čovu, je usmerila svoje operacije proti vzhodu, to je k obalam Kitajskega morja, druga pa na jug, vzdolž železnice, ki vodi od Hang Čova proti Čuhšijenu. Tretja kolona pa je prekoračila Jangce na sektorju Nanking — Kjukjang, očistila provinco Hvej in udarila na severni del pokrajine

Šanghaj, največje mesto Kitajske, osvobojen

Šanghaj. V sredo zjutraj je Demokratična ljudska armada zavzela najpomembnejše prometno in trgovinsko središče Kitajske in četrto največje mesto sveta — Šanghaj. V noči od torika na sredo so pobegnili iz mesta zadnji višji kuomintangski vojaški in vladni funkcionarji.

Uradno je ljudska armada vkorakala v

V Indiji nadaljujejo preganjanje naprednih sil

New Delhi. (TASS). V Indiji se nadaljuje nasilje proti članom Komunistične partije in drugim naprednim organizacijam. Posebno sodišče kneževine Hajderabad je obsodilo na smrt z obesjenjem osem komunistov, štirje komunisti pa so bili obsojeni na dolgoletno ječo. Vsepovsod preganjajo komuniste in člane sindikatov, zlasti pa v Bombayu in Delhiju.

V bombayskih zaporih je stopilo v gladovno stavko 350 komunistov in članov drugih naprednih organizacij, ki so jih brez sleherne razprave zaprli. Jetniki, ki so stopili v gladovno stavko, zahtevajo javno razpravo in protestirajo proti neznoznim razmeram v zaporu in docela nečloveškemu ravnanju uprave zaporov. Predsednik Vseindijskega kongresa sindi-

Na Drini gradijo veliko hidrocentralo

Na Drini, nedaleč od Zvornika, so lani začeli graditi veliko hidrocentralo »Drina III«. Že leta 1947 so geološko preiskali ves teren, zlasti pa dno Drine in obrežja ter dnevno proučevali vodni tok. Lani v jeseni pa so se začela dela za zajezitev stvabne jame, ki je danes že usušena in jo ščiti visoka zagatna stena iz betona. Ta zagatna stena je presekala tok Drine do polovice in ga v celoti odvrnila na drugo stran. Gradnja te zagatne stene je predstavljala najtežje delo. Delavci so se morali neprestano boriti z deročo vodo in so delali brez prekinjenja v treh izmenah. Težave so bile zlasti tam, kjer je bilo dno iz gramoza in je voda udirala izpod zagatne stene. Toda navzlic težkim so delo uspešno končali do jeseni, ko so še povišali betonski jez. Pri delu so jim priskočile na pomoč enote Jugoslovanske armade, ki gradijo progo Šabac — Koviljača Zvornik. S skupnimi naporii so naposled ukrotili reko. Še med zimo so nadaljevali delo, da zamašijo še vse odprtine, kjer je uhajala voda. Pri tem delu jih nista ovirala ne mraz, ne narzla voda. K uspehu so pripomogle tuč, 3 posebne frontne brigade, in sicer radjevska, bosanska in valjevska.

Prvi pomladanski dnevi so omogočili spet tempo dela. Zaprli so poslednja mesta, kjer je uhajala voda izpod zagatne stene na področje stavbne jame. Še hitrejši tempo dela pa bo kmalu omogočila nova železniška proga, ki jo gradijo enote Jugoslovanske armade. Že lani so borci Jugoslovanske armade zgradili spodnji ustroj nove normalnotirne proge od Šabca do Banje Koviljače, kjer sedaj že polagajo tir. Še pozimi pa so začeli graditi

Kjangci. Na ta način je prodrla v ozemlje, ki so ga smatrali kot naravno obrambno črto Kuomintanga. Poskusi Kuomintanga, da bi se utrdil v goratem področju Južne Kitajske, so tako propadli. To ozemlje, kjer je Narodno osvobodilna vojska osvobodila že več kot 200 mest, je eno najbogatejših na Kitajskem. Ima zelo razvito industrijo in poljedelstvo.

Partizanske enote so igrale važno vlogo v tej ofenzivi. Obkoljevale in uničevale so manjše skupine sovražnika, varovale red v osvobojenih mestih in na ta mare, da so mogle zasledovati bežeče način omogočile rednim četam ljudske arkuomintangške čete. Danes so vse večje število Kuomintangovih čet pridružuje Narodno osvobodilni vojski Kitajske. Operacije se uspešno razvijajo tudi na drugih sektorjih. Narodno osvobodilna armada čisti zdaj tudi področje južno od Hankova, kjer je osvobodila več rudarskih naselij. Istočasno z napredovanjem v smeri južne Kitajske pa se v severni Kitajski vedno bolj utrjuje red. Te dni je bil vzpostavljen promet na progi Tiencin — Pukov, ki veže severno Kitajsko z Nankingom.

Šanghaj ob 8. uri zjutraj ob zvonjenju zvonov. Kuomintangski policijski oddelki, ki so bili še v mestu, so brez vsakega odpora kapitulirali.

V Šanghaju spet izhajajo časopisi (»Sin-Van Pao« in drugi), ki prinašajo poročila o zmagah Demokratične ljudske armade.

Mehanizacija rudnikov v Sovjetski zvezi

Drugi krajši odsek proge od Koviljača do Zvornika, kjer je treba zgraditi več predorov in drugih večjih objektov. Ko bo stekla nova železnica od Šabca do Zvornika, bo bistveno olajšan dovoz gradbenega materiala za gradnjo hidrocentrale in s tem pospešen potek gradbenih del.

Beirut. (TASS). Sirojska vlada je zaprla sirijsko-libanonsko mejo in popolnoma prekinila trgovinske zveze z Libanomom.

Budimpešta. (Radio). V zadnjih dveh in pol letih je dobilo 300 madžarskih vasi električni tok.

Zasedanje Gospodarske komisije OZN za Evropo: Sovjetski zastopnik predložil predloge za zmanjšanje brezposelnosti v Zapadni Evropi

Zeneva. (TASS). Na seji Gospodarske komisije OZN za Evropo so proučevali vprašanje čedalje večje brezposelnosti v mnogih državah Zapadne Evrope. Šef sovjetske delegacije Arutiunian je poudaril, da se je leta 1948 povečalo število brezposelnih v državah Zapadne Evrope. Podatki, ki jih je zbralo tajništvo Gospodarske komisije, pričajo o močnejši brezposelnosti v Italiji, Belgiji, zapadnih zasedbenih conah Nemčije ter v Franciji, Avstriji, Veliki Britaniji in drugih državah.

Arutiunian je poudaril, da povzročea čedalje večjo brezposelnost zmanjšanje proizvodnje v mnogih industrijskih panogah, hkrati pa tudi ukrepi na podlagi Marshallovega načrta. Še večja nevarnost grozi

delavskemu razredu zapadne Evrope zaradi sporazumnih akcij držav, ki so vključene v Marshallov načrt glede »racionalizacije« industrije. Ta »racionalizacija« hoče zmanjšati proizvodnjo v posameznih industrijskih panogah, ki bi utegnile konkurirati ameriški industriji. ZDA izkoriščajo Marshallov načrt v škodo svojih konkurentov ter s tem utrjujejo svoje pozicije na svetovnem tržišču.

Sovjetski zastopnik predložil predloge za zmanjšanje brezposelnosti v Zapadni Evropi

»Vladajočim finančnim krogom«, je dejal Arutiunian, »je mnogo na tem, da ostane ta brezposelnost in ne store prav ničesar, da bi olajšali položaj brezposelnih delavcev.«

Arutiunian je predložil v imenu sovjetske delegacije v proučitev praktične predloge za zmanjšanje brezposelnosti.

Dopisniki pozor!

V nedeljo, dne 29. maja 1949 ob 9 uri je pri tovarišu Simiču v Spodnjem Dobju pri Ločah sestanek dopisnikov Slovenskega vestnika za beljaški okraj. Vse tovariše, ki so sprejeli pismena povabila opozarjamo, da se sestanka, na katerem se bomo pogovorili o dopisovanju, zanesljivo in točno udeležijo!

V četrtek, dne 2. junija 1949 ob 9.30 uri dopoldan je v prostorih uprave Slovenskega vestnika v Celovcu, Velikovaška cesta 21/L. sestanek dopisnikov Slovenskega vestnika za okraj Celovec.

Vabljeni tovariši in tovarišice naj se tega sestanka zanesljivo udeležijo!

SLOVENSKI VESTNIK
uredništvo

Razvoj kmetijskega solstva v Jugoslaviji

Kmetijsko šolstvo se je v Jugoslaviji v zadnjih letih razvilo v velikem obsegu. Danes je v državi že pet kmetijsko-gozdarskih fakultet (Zemun, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo in Skoplje), kjer študira 4100 rednih in izrednih slušateljev, to je trikrat več kakor pred vojno. Tudi veterinarska fakulteta v Beogradu ima trikrat več študentov kakor v stari Jugoslaviji.

Za vzgojo srednjega strokovnega kadra je danes v Jugoslaviji 41 kmetijskih tehnikumov, od katerih je bilo 39 ustanovljenih po osvoboditvi. Že lani je na teh tehnikumih diplomiralo 544 dijakov, letos pa je pred zaključnimi izpiti okoli 900 dijakov, ki bodo po končanih izpiti razporejeni po državnih posestvih, obdelovalnih zadrugah in okrajnih ljudskih odborih. Razen tega je kmetijski strojni tehnikum v Vinkovcih s 147 dijakov, na veterinarskih tehnikumih pa se usposablja za veterinarsko službo 930 oseb. Letos bodo iz veterinarskih tehnikumov izšli prvi absolventi.

Razen tega je v Jugoslaviji veliko število posebnih enoletnih in dvoletnih kmetijskih šol za posamezne stroke, kakor poljedelstvo, živinorejo, sadjarstvo, vinarstvo, mlekarstvo itd. Da se še bolj poveča število nižjega strokovnega kadra, se bodo letos enoletne nižje kmetijske šole spremenile v petmesečne, ki bodo ustanovljene na večjih kmetijskih posestvih. V teh šolah bodo na leto usposobili okoli 10.000 oseb. Za kmetijske delavce, ki pokažejo posebno zanimanje za strokovno usposobljenost, pa bodo ustanovljene na večjih kmetijskih posestvih pouk po večini čez zimo. Tak tehnikum bodo letos ustanovili na državnem posestvu Belje za okoli 150 delavcev.

Mehanizacija rudnikov v Sovjetski zvezi

Do konca leta 1949 bo imela premogovna industrija v Sovjetski zvezi trikrat večji park strojev kot pred vojno. Vsa najtežja podzemeljska dela bodo mehanizirana. Število rudarjev, ki delajo pod zemljo brez strojev, se je v zadnjih letih desetkrat zmanjšalo. Z uporabljanjem premogovnega kombajna, ki so ga konstruirali letos, so povečali v rudnikih Donbasa delovni učinek za dva in polkrat, novi stroj za nakladanje premoga pa je pospešil čas pripravljalnih del skoraj za petkrat.

Po naši zemlji

Prva nogometna tekma mladine Slovenske Koroške

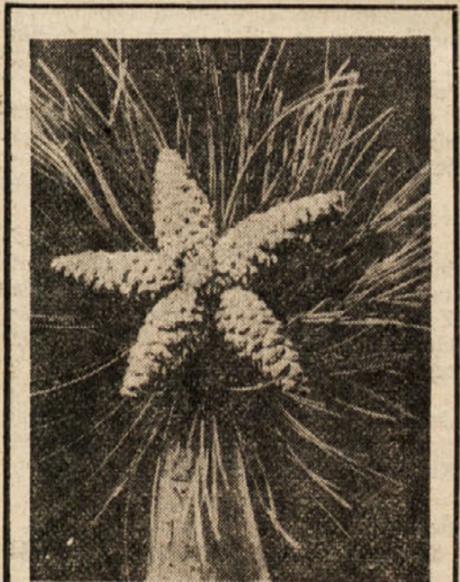
V četrtek, dne 26. maja t. l. sta si prvič v zgodovini koroških Slovencev stali nasproti dve nogometni skupini mladine Slovenske Koroške, da v ostri borbi preskusita svoje moči. Brez dvoma je ena izmed pridobitev narodnoosvobodilne borbe, da je naša mladina tudi na fizikalnem področju napravila ogromen korak naprej. Že lanski fizikalni nastop na mladinskem dnevu je pokazal, da slovenska koroška mladina tudi pri fizikalnem udejstvovanju noče zaostajati za drugo mladino, zadnja tekma naših nogometašev pa to še bolj potrjuje.

Na telovadišču ob Zablaškem jezeru v Podjuni sta zadnji četrtek nastopili nogometni skupini Slovenskega fizikalnega društva »Borba« v Št. Janžu v Rožu in SFD »Planica« iz Št. Vida v Podjuni. Prva je nosila rdeče in druga modre hlače, vse tekmovalce pa je krasila značka Zveze mladine za Slovensko Koroško.

Kljub dopoldanskemu slabemu vremenu, ki je mnoge gledalce zadržalo, da bi prišli na kraj igre, se jih je popoldne zbralo nad 200, ki so z velikim zanimanjem spremljali tekmo, predvsem mladina je bila močno zastopana in marsikdo je stiskal pesti, da bi zmagala skupina, ki mu je bila bližja pri srcu.

Začetek tekme ni bil dovolj živahen, vsi igralci so se morali šele razživeti in privaditi terenu, zato pa je igranje pozneje postajalo vedno bolj živahno, borba se je poostrišla. Oba vratarja sta imela mnogo opravka, kajti napad obeh skupin se je kmalu močno razvil. V 25. minuti je skupina iz Roža dosegla prvi gol, vsi gledalci so jim aplavdirali. Taki pa so šli v napad Podjunčani, toda — o čudo, spet je zletela žoga v vrata Podjunčanov. Vrtar, ki je bil še od zadnjega trajninga poškodovan, je kljub dobremu igranju ni mogel zadržati. Prvi polčas je končal z 2:0 za Rož.

Po kratkem odmoru so igralci nastopili s še večjo silo, posebno skupina iz Št. Vida je na vse načine poskušala poravnati, kar je v prvi polovici zamudila.

Pozdrav iz Slovenske Koroške

Pokrajinski odbor Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško — Agitprop je izdal razglednice, krasen posnetek čuda naše narave, igro flore naših temnozelenih gozdov.

Tovariš Rupí Švajger iz Št. Janža je našel v gozdovih nad Št. Janžem naravno zraslo peterokrako zvezdo, ki je vzeveta v naravi iz naše zemlje. Cvet, peterokrako zvezdo, simbol svobode in zvezdovodnice v lepšo bodočnost je tovariš Švajger dal na razpolago Pokrajinskemu odboru Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško — Agitpropu, ki je po naravnem originalu izdal in založil razglednice.

Dobijo se: na Pokrajinskem odboru OF za Slovensko Koroško, Agitpropu, Celovec, Salmstrasse 6, na okrajnih in občinskih odborih Osvobodilne fronte ter v vseh naših zadrugah.

POOF — Agitprop

Borba je postala posebno ostra pred rožanskimi vrati, toda obramba je vzdržala vse napade. In ne samo to, Rožani so šli spet v napad in kmalu je padel tretji in zadnji gol prve nogometne tekme. Zmagali so igralci SFD »Borba« iz Roža 3:0.

Po končani tekmi je tovarišica Berta Černi v imenu okrajnega odbora ZMSK zmagovalcem iz Roža predala lepo knjigo in s kratkimi besedami poudarila pomen

Št. Janž

Kljub ne preveč ugodnemu vremenu so dne 22. t. m. napolnili ljubitelji naše prosvete, naše igre in pesmi, Tišlarjevo dvorano. In zakaj tudi ne. Razglašeno je bilo, da bo prišla ta nedeljski večer marljiva, priznana in požrtvovalna igralska skupina Slovenskega prosvetnega društva »Bilka« iz Bilčova gostovat v Št. Janžu z narodno igro »Domen«, ki so jo že na drugih odrih večkrat z uspehom igrali, kar je že znano širom Slovenske Koroške.

In zares, komaj se je dvignil zastor so si igralci in igralko namah osvojili srca vseh navzočih. Napetost se je stopnjevala od prizora do prizora, ker priznati moramo, da so igrali brezhibno brez izjeme vsi. Prav posebno posrečeno je igral Urh v svoji glavni vlogi. Posamezne prizore so igrali tako doživeto, da so bili skoro vsi navzoči, posebno tovarišice ganjeni do solz. Spet pa so vzbujali posamezni prizori v srcih vseh gnev sovraštva in odpora proti fevdalni gospodiji, ki je izkoriščala in tlačila naš narod. ga izkoriščala in tlačila še danes in se ji skomina po časih, ko je bila absoluten in neomejen gospodar na naši zemlji. Toda danes vemo, da so ostankom te fevdalne gospode na naši zemlji dnevi šteti, ker za dosego tega cilja velja naša odločna in brezkompromisna borba tako dolgo, dokler ne bomo dosegli naše popolne nacionalne in socialne enakopravnosti in dokler ne bodo popolnoma izbrisani ostanki tlačanstva in izkoriščanja in bo naš clovek res svoj gospod na svoji zemlji.

V znak priznanja so igralcem vsi navzoči navdušeno vzklikali in ploskali. Pred igro in po igri je nastopil tudi bilčovski mešani pevski zbor. Pevci in pevke so za odlično zapete partizanske in narodne pesmi želi val burnega odobravanja in navzoči so jih hoteli še in še slišati. Večer je bil brez dvoma posrečen, bogat in pester po vsebini, nudil je dovolj notranjega užitka, pouka in razvedrila.

Omeniti moramo še, da smo ugotovili idealno harmonijo in povezanost med igralci samimi in vzorno disciplino med igralci in dušo »Bilke« zaslužnim prosvetašem, predsednikom »Bilke« in podpredsednikom SPZ, tovarišem Ogrisem. Temu dejstvu so pripisati tudi uspehi Slovenskega prosvetnega društva »Bilka« v Bilčovsu. Tovarišu Ogrisju velja za njegov nesebičen in požrtvovalen trud naša zahvala.

Lobnik

Občinski odbor Kmečke zveze za Slovensko Koroško v Železni Kapli je imel pred kratkim sestanek kmetov. Na sestanku smo razpravljali o vseh gospodarskih težkočah in potrebah. V tem razgovoru smo prišli tudi na težave in škodo, ki nam jo dela skrajno slaba in zanemarljiva pot iz Železne Kaple skozi Lobnik. Ta pot je v takšnem stanju, da moremo v poletju voziti samo z dvokolnimi garami in nobena vprega ne more iz Železne Kaple peljati več kot 100 kilogramov. Po zimni pa postane vsa pot ledena, da sploh ni mogoče voziti, ker je skrajno nevarno. Če ni dosti snega, je vožnja sploh nemogoča. V preteklih dveh zimah je zaradi tega ostalo 1500 m³ lesa v gozdu in kmetje so bili ob edini zaslužek, ki bi ga zaslužili z vožnjo lesa.

Zato smo se na tem sestanku o teh nemogočih razmerah temeljito pogovorili. Rekli smo: »Če država zahteva od nas enako visoke davke in dajatve, kakor od

prve nogometne tekme in fizikulture sploh.

Pri tekmi je bilo najbolj očitno, da vsem igralcem manjka mnogo trajninga. Prav tako je obe skupini oviralo dejstvo, da še nimata prave nogometaške opreme. V dobro za Podjunčane bi še omenili, da imajo Rožani v svoji skupini dva stara in izvežbana tekmovalca, medtem ko so v podjunski skupini igrali samo novinci.

Klub vsem težkočam in slabostim pa je zadnja tekma pokazala, da mladina Slovenske Koroške tudi na področju fizikulture lahko s polnim zaupanjem zre v bodočnost.

drugih kmetov, toda nas zanemarija in pušča v zaostalosti ter se za naše težkoče ne briga, potem je čas, da se zganemo in terjamo svoje pravice. Če na eni strani razsipavajo z denarjem na vse strani po nepotrebnem, gradijo veleposestnikom vzpenjače in jim dajejo visoke subvencije, zahtevamo mi, da nam zgradijo moderno vozno pot skozi naš Lobnik.

Nekaj navzočih kmetov je bilo mnenja, »da naše prizadevanje itak nič ne pomaga«. Skupno z referentom Kmečke zveze smo jih prepričali, da res ne bo nič pomagalo, če bomo o takih zadevah samo govorili, ampak treba je odločnih dejanj, ker le na ta način bomo nekaj dosegli.

Nato smo imenovali iz naše srede štiri tovariše v tako imenovani pripravljalni odbor, da pripravimo primerno vlogo z odločno zahtevo po izgradnji naše poti, ki naj jo podpišejo vsi lobniški kmetje in odpošljejo na pristojno oblast. S pomočjo sekretariata Kmečke zveze smo sestavili vlogo, ki jo je podpisalo 25 kmetov, ki so zainteresirani na imenovani poti. Samo eden, hlapčevski starokopitnež, Lipuš Peter, vloge ni hotel podpisati, ker se je bal, da bi se kje ne zameril. Zahtevo je končno podpisal tudi župan občine Bela, ker ni mogel preko zahteve, ki zadeva naše skupne interese. Sami pa smo se obvezali, da bomo z delom po svojih močeh prispevali k gradnji. Poleg tega se morata s primernimi prispevki k gradnji pritegniti tudi papirnica v Reberci in tvrdka Leitgeb v Sinče vesi, ki imata gozdove v naših krajih.

Lobničani smo trdno odločeni, da ne bomo nehali prej, dokler nam oblast ne bo izgradila za naš gospodarski obstoj nujno potrebne poti iz Železne Kaple skozi celoten Lobnik in prispevala denarna sredstva za stroške, ki bodo pri tem delu nastale.

Vovbre

V Vovbrah obstoja že petindvajset let pevsko društvo narodnih odpadnikov. Člani tega pevskega društva so sami bivši nacisti. Dne 22. t. m. so proslavljali 25. letnico društvenega obstoja. Nas ne zanima če so svoj jubilej obhajali ali ne, bolj zanimivo pa je, da se je za to prireditve zanimal sam dekan g. Cebedin, čeprav ti »pobožni« pevci nikoli ne vidijo cerkve od znotraj. Toda dekan je prejšnjo nedeljo s prižnice svoje katoliške cerkve opozoril vernike na prireditve in jih po-

zval naj ob tej priložnosti ovenčajo hiše. Zelo značilno je, kako pride g. dekan do tega, da dela propagando za to skrajno narodno šovinistično društvo in zlorablja v ta namen prižnico. Nam vernikom, njeemu seveda ne več, je še prav živo v spominu, kako so se nekateri člani tega društva na vovbrsko žegnanje leta 1938, v letu Hitlerjevega prihoda, obnašali ob cerkveni procesiji. V rjavih srcah so ti junaki napadli odhod, rjaveli in besneli kakor obsedeni, motili in skušali onemogočiti verski obred. In tem ljudem na ljubo, seveda samo zato, ker je to pevsko društvo v službi germanizacije slovenske zemlje, kar je tako drago celovškemu škofu in ordinariatu, ki pošilja na slovensko ozemlje duhovnike, ki na cerkvenem področju z vnemo pomagajo germanizirati, je naročil gospod dekan ovenčati hiše.

Zaradi take zlorabe cerkve v protislovenske politične namene vlada med prebivalstvom veliko ogorčenje. Vaščani se pozivu s prižnice tudi niso odzvali, ker so dobro razumeli, kaj tiči za to propagando.

Kmečka zveza za Slovensko Koroško naznanja:

Sadjarska anketa v Dobrli vesi

Kmečka zveza za Slovensko Koroško bo v nedeljo, dne 29. maja 1949, ob 9. uri, priredila v Dobrli vesi v Narodnem domu sadjarsko anketo.

Na anketi bomo raziskovali vsa pereča vprašanja, novejšje izkušnje in opazovanja v sadjarskem področju velikovške, doblraveške in pliberške okolice.

Sadjarji velikovške, doblraveške in pliberške okolice udeležite se v velikem številu vaše ankete!

SPZ naznanja

Slovensko prosvetno društvo »Svoda« v Št. Janžu bo v nedeljo, dne 29. maja 1949, gostovalo z igro »Svet brez sovraštva« v Železni Kapli in Dobrli vesi.

Predstava v Železni Kapli bo ob 11. uri dopoldne v kino-dvorani in v Dobrli vesi ob 14. uri popoldne v Narodnem domu.

Pridite v obilnem številu.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi matere

Barbare Mlečnik

pd. Radarjeve iz Kožentavre izrekamo iskreno zahvalo vsem znancem in prijateljem za številno udeležbo na njeni poslednji poti, za darovane vence in za številne tople izraze sožalja, ki so nam v tolažbo v globoki žalosti.

Izrekamo posebno zahvalo domačemu gospodu župniku za tolažbo na bolniški postelji in tolažilne besede na grobu in zdravniku dr. Travniku za lajšanje bolečin v njeni težki bolezni, tovarišu Vertiču Zdravku za poslovilne besede v imenu domačega Slovenskega prosvetnega društva in Slovenske prosvetne zveze ter borovljskemu pevskemu zboru za žalostinke na domu in ob grobu.

Kožentavra, dne 23. 5. 1949.

Zalujoči ostali

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO „ZVEZDA“ V HODIŠAH

vabi na

proslavo 45. letnice obstoja

ki bo v nedeljo, dne 9. maja 1949, ob 14. uri, v Hodišah.

Spored:

- Govor
- Cankarjeva drama „Kralj na Betajnovi“
- Koncert tamburašev
- Petje

Pridite, tovariši in tovarišice, stari in mladi, od blizu in daleč!

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO »ZVEZDA«

Vprašanja našega kmetijstva

RAZVOJ KMETIJSTVA V

novi Jugoslaviji

Obdelovalna zadruga — garant zboljšanja življenjskih pogojev kmečkega ljudstva.

V Križevcih na Hrvaškem od 1946 naprej obstoja kmetijska obdelovalna zadruga »Matija Gubec«. Nastala je na podlagi agrarne reforme, ko so kmetje in kmečki delavci dobili razdeljena zemljišča grofa Kiebacha. Na tem posestvu so delavci prej delali za mesečno plačo 100 din ter 50 kg kornu in 50 kg pšenice; vsi okoliški kmetje so pa bili pod pritiskom grofa.

Na obnem zboru so zadržniki sklenili skupinski način dela in se posvetovali kako bodo obračunali delo vsakega posameznika v zadrugi. Po tem sklepu je lani ena družina dobila za opravljeno delo v zadrugi: 1300 kg pšenice, 1300 kg kornu, 1950 kg krompirja, 130 kg rži, 60 kg ječmena i. dr. Za svojo potrebo pa redi še prašiča. V denarju je lani dobila skupno izplačanih 85.000 din (17.000 šilingov) to je 160 din (32 šil.) za delovni dan. Tako so zadržniki že lani dobili začetni trud in premagovanje težko v zadrugi.

To je dalo pobudo za ustanovitev novih kmetijskih obdelovalnih zadrug v vsej okolici. Zadržniki v Križevcih bodo pa že letos kupili svoj traktor.

Podpore pri strojih za gorske kmete

Zvezno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo predvideva v letošnjem letu za gorske kmete podpore pri nabavi nekaterih strojev. Za izvedbo tozadevne akcije so opolnomočene okrajne kmetijske zbornice.

Podpore so predvidene za naslednje stroje:

1. Gorske motorne kosilnice, tipa Stadler.

2. Pritleha žična motovila (Bodenseilwinden) vključno 500 m žice z 2 obratnimi škripci (Umlenkrollen), eventualno tudi s pogonskim motorjem (na dizel ali bencin).

3) Strojne opreme za gnojačne naprave (maschinelle Ausrüstung für Gülleanlagen), torej gnojične pumpe s pripravo za mešanje gnojnice in gnoja, do 300 m gnojničnih cevi in ev. pogonski motor (na dizel ali bencin).

Za to akcijo pridejo v poštev samo gorske kmetije, ki v smislu določb zveznega zakona št. 4 BG. Be 233/1947 in razglasa zvezne vlade št. 334 iz leta 1937 ležijo v odselitenem območju.

V smislu tega zakona in razglasa so naslednje občine Slovenske Koroške označene kot gorske občine:

1. Vse občine sodnih okrajev Dobrla ves in Borovlje.

2. Občine Bistrica nad Pliberkom, Libuče, Blato, Žvabek, Bela, Hodiše, Kotmara ves, Bilčovs, Žihpolje, Medgorje, Zg. Vesca, Radiše, Kostanje, Djekše, Grebinj, Vovbre, Pustrica, Ruda, Št. Peter na Vašinjah, Tinje in Važenberk.

Podrobna pojasnila o višini podpore, o številu pripravljenih strojev, dovoljenih tipih strojev itd. daje tudi sekretariat Kmečke zveze za Slovensko Koroško.

Še enkrat:

Shranjevanje umetnih gnojil

Včasih nam umetnih gnojil še kaj preostane, včasih pa jih dobimo že mesece prej. predno jih uporabimo. V vsakem primeru jih moramo pravilno shraniti, kajti pravilno shranjena gnojila ostanejo pol leta in dalj uporabna.

Gnojil, ki jih hočemo shraniti več mesecev, ne smemo prej mešati.

Umetna gnojila v vrečah hranimo v suhih prostorih, na lesenem podu ter jih po možnosti pokrijemo s plevanji, rezanico ali žagovino. Vreče naj se po možnosti ne dotikajo sten. Superfosfat naj ne bo z železino v enem prostoru, ker proizvaja pline, ki povzročajo rjo.

Tudi razsuta gnojila hranimo tako, da ne privlačujejo vlage s sten in od tal.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Glavni urednik: Franjo Ogris odgovorni urednik: France Kosutnik, oba Celovce Salmstraße. Uprava: Celovce, Völkermarkter Straße 21. Dopolni naj se pošljajo na naslov: Celovce, (Klagenfurt), Postschleibfach 272. Tisk: „Kärntner Volksverlag G. m. b. H.“ Celovce 10. Oktoberstraße 7

Gradnja gnojišč in gnojničnih jam

Na Koroškem je 20.000 kmetij, ki še nimajo urejenih gnojišč in jam. V kolikor so jih pa doslej zgradili, je 60 odstotkov slabih; vsled mraza ne držijo in so tudi premajhne.

Iz tega razloga so ugotovili, da je treba iti po novih poteh, predvsem pa bodo morali gradnjo gnojišč poceniti in kakovostno izboljšati.

Izkušnja je pokazala, da dosežemo največjo pocenitev ako gradimo gnojnične jame v obliki predalov (prekatov), ki so dolgi 3.20 m, in široki 1.60 m in globoki 2 m. Spričo teh obsežnosti moramo stene jam napraviti samo 18 do 20 cm, strop pa samo 12 cm debel. Prej so stene gradili po 30 do 40 cm debele in bi morale stene biti sploh tudi debelejše, če bi bili predali daljši od 3.20 m. Za strop pa bi rabil še enkrat toliko železa, če bi bil razpon večji kot 1.60 m.

Pocenitev gradnje jam in gnojišč je naslednja:

1. Opaž (Verschalung) iz železa, ki je za 25% cenejši od lesa.
2. Uporaba peska in gramoza. Za 1 m³ gnojnične jame potrebujemo pri starodobni gradnji 1.20 m³ peska, pri novodobni samo 0.60 m³.
3. Uporaba cementa. Novodobna gradnja pocenjuje delo tudi s tem, da za-

OBJAVA

Gozdni delavci — doklade za otroke:

Na različna povpraševanja sporočamo, da imajo gozdni delavci za svoje nezakonske otroke po § 39 (4) Est 6 pravico do doklade za otroke, če za otroke pretežno skrbijo. V dokaz tega so pred sodiščem napravljene oskrbovalne obveznosti staršev nezakonskih otrok.

Paša po nekmečkih planinah

V zvezi s pričetkom paše obveščamo vse kmečko prebivalstvo, da nam nemudoma sporoči primere, kjer veleposestniški in nekmečki lastniki planin in pašnikov ne sprejmejo kmečke živine na pašo, kljub temu, da je na dotični planini ali pašniku še paše za večje število živine, kot se je tam pase. Po določbah pristojnih uradov morajo biti vse planine in pašniki po živini polno izrabljeni.

Sekretariat Kmečke zveze za Slovensko Koroško

hteva za 33% manj cementa kot doslej.

4. Zglajenje sten. Železen opaž pušča takoj gladke stene, dočim moramo ob uporabi lesenega opaža stene zglajevati.

5. Uporaba železa. Pri zgoraj navedenih obsežnostih potrebujemo za 15 do 20% manj železa.

Namesto 165 šilingov pri starem načinu gradnje stane novodobna gradnja le 95 šilingov za 1 m³ jame.

K temu država oz. dežela prispeva 50 odstotkov, tako da stane kmetovalca 1 m³ gradnje dejansko približno le 45 šilingov.

Akcija se praktično izvaja takole:

V Celovcu so pri kmetijski zbornici osnovali posebno gradbeno zadrugo.

Zbornica pošlje v vsak okraj, v katerem se jih je za gradnjo dovolj prijavilo,

Kdaj in kako uporabljamo umetna gnojila?

Da trosimo tomaževo žilindro (tomaževo moko ali tomažev fosfat) in kostno moko za vse posevke in vse sadeže najuspešneje v jeseni, je znano pretežni večini naših poljedelcev. Tudi superfosfat in apneni dušik za ozimino spravimo najuspešneje že v jeseni v zemljo. Lahkoraztopne dušične salpetre pa damo ozimino na splošno le na težji suhi zemlji, in sicer tretjino celotne množine v jeseni, v vlažnejših legah pa vso količino salpetrovega dušika šele spomladi kot naglavno gnojilo.

Drugačnja je zadeva pri kalijevi soli! Čisto napačno je mnenje, da kalijevo sol, ki je lahko raztopna, uporabimo na splošno šele spomladi. Preizkušeno je, da je učinek kalijeve soli tem boljši, čimprej jo uporabimo, kajti zemlja kalijevo sol dobro uporablja, čeprav njeno delovanje v splošnem traja le eno leto.

Pri uporabi kalijeve soli za ozimino grejo ponekod celo tako daleč, da ozimino namenjeno sol trosijo že predhodnemu strniščnemu sadežu. Temu sledeča ozimina nato v zemlji že primerno razkrojeno sol tem bolje izrabi. Trošnja kalijeve soli k ozimnam kakšna dva tedna po setvi pozneje v jeseni, pozimi ali spomladi kot naglavno gnojilo je le ukrep v sili. Učinek v tem primeru ni več popoln.

po eno garnituro opaža. Z eno garnituro lahko hkrati zgradi 4 predale po 10 m³ prostornine, V posameznih vaseh zato osnujejo gradbene skupnosti.

Posestnik, ki hoče graditi gnojnično jamo, vstopi v zadrugo v Celovcu ter plača po 33 šilingov za m³ nameravane prostornine gradnje. Zadruga s temi zneski najame posojilo in tako omogoča celotno gradnjo.

V jeseni, približno novembra, napravi zadruga s kmetovalcem obračun. Ker je kmet začetkoma že vplačal 33 šilingov, pri obračunu doplača le še približno 12 šilingov za m³ izvršene gradnje.

Ministrstvo je letos za gradnjo gnojišč in gnojničnih jam dovolilo 1.200.000 šilingov.

Za poprave oz. izboljšave v hlevih pa ima ministrstvo za celotno državo na razpolago 26.000.000 šilingov. Približno 30 odstotkov čistih gradbenih stroškov v hlevih plača ministrstvo oziroma dežela.

Čisto na splošno nas izkušnja uči, da zgodnejša uporaba kalijeve soli (v jeseni, pozimi ali v prav zgodnji spomladi) kaže mnogo boljše uspehe kot trošnja neposredno pred setvijo ali sajenjem. Predvsem travnikom, pašnikom in deteljščem damo kalijevo sol raje v jeseni.

Posebno paziti moramo pri uporabi kalijeve soli pri krompirju!

Krompir je, kakor vemo, kalijeve rastlina in potrebuje tega 4-krat več kot žito. Trošnja soli neposredno pred sajenjem vsled njenih klorovih spojin povzročajo zmanjšanje pridelka in znižanje količine škroba v gomolju. Zato dajmo kalijevo sol krompirju že v januarju ali v februarju, najmanj pa 8 do 5 tednov pred sajenjem, kjer je to praktično mogoče. Izkušnja pa je pokazala, da je učinkovanje kalijeve soli večinoma boljše, če jo trosimo šele 5 tednov za tem, ko so krompirjeve rastlinice že pokukale iz zemlje, kakor neposredno pred sajenjem.

Vsa fosforna umetna gnojila (tom. žilindra, superfosfat in kostna moka), kalijeve soli in tudi apneni dušik zaorjemo če je le mogoče, srednje globoko. Ako to ni izvedljivo, jih s kultivatorjem zamešamo v zemljo. Zabrananje oz. zavlačenje zadostuje le pri hitro delujočih dušičnih (salpeterjevih) umetnih gnojilih.

Kočuški

— Zato imamo pravico, da si odmerimo svoj delež. Če odnesemo vsak trikrat, štirikrat, bomo lahko zadovoljni. Vsega tako ne bomo utegnili...«

Sklep je bil storjen. Nenavadno hitro se je vsak odločil za svoj delež. Kordež si je natlačil pol vreče moke, na vrh suhega mesa, potem klobas in še ogromen kos slanice. Ko so že imeli vsak svoj del, so se spomnili Petruha na straži in ga poklicali. Fantu so se razširile oči, ko je vstopil.

»Ni časa za zivanje! Vzemi hitro, da zapremo!«

»Kaj naj vzamem?« je jecljal Petruh.

»Vsega ne moreš!«

Petruh je bliskovito pomislil na dom; zabele so stradali že vse leto, ker so morali svinje oddati reviziciji. Zato je tudi on oprtal cel svinjski boh, a pod pazduho je stisnil še dežico masti.

Nato so druga za drugim zlezli v reznjak, odložili butare in zadelali skrivni vhod z mrvo. Ugasnili so karbidovko in jo skrili, potem pa pazljivo prisluhnili, če ni kdo v bližju. Ker niso čuli nič sumljivega, so drug za drugim hušknil čez dvorišče proti vrtni ograji, prekoračili vrt in zbežali skzi sadownjake za vasjo proti bližnjim lesovom Temna noč jim je bila zaščitnica, nihče jih ni opazil.

(Dalje)

16

Na to čudno vprašanje so ostali odgovori v zboru:

»Kako naj to opravimo?«

Vsi so pomislili na varnost magacina. Če množica zazna za to predragočeno odkritje, bo skladišče tako oropala. Kordež je predlagal:

»Vzemimo vsak svoje in povejmo ostalim, da si tudi oni vzamejo. Vsi smo reveži.«

Toda zadel je na odpor.

Jakuš je razlagal svoj načrt:

»Kaj pa moremo odnesti na svojih hrbtih? Če se tukaj ogledam, še ne vidim, kaj mi doma v bajti manjka. Nimam moke, nimam masti, nimam mesa... nimam tobaka! Vsega hkrati ne moreš odnesti! Mislim, da si nanosimo najpotrebnejše stvari nekam iz vasi, dokler je temno in

dokler ne vderejo drugi. Kajti smešno je misliti, da bomo to luknjo lahko skrili pred drugimi... In če bi vsak kar odtod nosil domov, bi ti, Kordež, do jutri devetkrat nesel, jaz pa le enkrat, ker imam desetkrat daljšo pot do doma, kot pa ti...!«

Dren je bil bolj drzen.

»Napregel bi konje, naložil voz in zapeljal nekam, kjer bi si potem razdelili!«

»To bi ne bilo slabo!«

»S polnim vozom po vasi... ko vse preži?« je ugovarjal Šantač.

»Ne bodite tako požrešni, vsi smo ljudje!«

Toda Kordež je govoril gluhim ušesom. »Bog je najprej sebi ustvaril brado! To velja tudi za nas! Prav tako smo potrebni kot drugi. Skoraj vsi imamo doma kopo lačnih kljunov! In kdo je to odkril? Mi!